

..... [p1]

Eerweerde Heer en [*Vriend*](of vrienden?)¹

Over 25 jaar heb ik gedaan wat gij komt te doen; ik had namelijk een zeker getal [*vlaamsche*] woorden vergaard en zond ze naar (eenen Limburger ?) Prof^t Bormans, zaliger, zoo gij, Limburgers, nu, naar eenen vlaming, uwen limburgschen oest zijt zendende. Prof^t Bormans heeft mij eerst van al en meest van al aangemoedigd en ik ben oprecht blij ulieden de schuld te betalen die zijne geleerde goedheid bij mij gelaten heeft. Onlangs heb ik van Prof Vercoillie, (Athenaeum te Luik) eenen zeer schoonen brief gehad,² met den boek³ daarbij dien hij over 't westvlaamsch gemaakt heeft. 't Ware al redens genoeg zeker, als de wereldlijken, ja de liberale, officieele professors zelve zoo verre vooren zijn, voor de Limburgsche Theologanten, om eens voor goed wakker te komen en den vaak = slaaplust uit hunne oogen te vrijven. Leest bijvoeg Loquela Mei 83⁴ of beter nog den moniteur,⁵ die daar

..... [p2]

.....

1 Gepubliceerd in A. Cuppens, Guido Gezelle en de jonge Limburgers. In: 't Daghet in den Oosten: 26 (1910) 1, p. 3-5. Cuppens noteerde als inleiding: "Maar ik kende 't einde van mijn blijdschap en fierheid niet meer, toen er eenige dagen nadien een brief uit Kortrijk aankwam van eene nog onbekende hand! 't Was het antwoord van den goeden, grooten Man. Deze brief, na dat C.L. en ik hem een twintig keren gelezen en herlezen hadden, ging rond onder de vertrouwbare makkers als heiligdom!"

Zie ook: A. Cuppens, Guido Gezelle en de jonge Limburgers. In: Dietsche Warande en Belfort: 1 (1900), p. 144-145.

2 De brief is niet bewaard gebleven in het Guido Gezellearchief van de Openbare Bibliotheek Brugge. Aangezien het boek uit 1882 dateert, was de brief vermoedelijk ook uit dat jaar.

3 Het boek dat Jozef Vercoillie opstuurde is bewaard gebleven in de handbibliotheek van Guido Gezelle in het Guido Gezellearchief van de Openbare Bibliotheek Brugge (nr. GGB 0971).

4 In: Bijvoeg op Loquela: 1 (Meimaand 1883) 4, p. 13-14 citeert Guido Gezelle uit het verslag van de gewone zitting van de senaat op 30 mei 1883. Léon van Ockerhout, senator voor Kortrijk, en Jules Lammens, senator voor Brugge, komen op voor de studie van het West-Vlaams, voor een beter begrip van de Middelnederlandse literatuur en het bestaansrecht van het Nederlands in het openbare leven.

Na een maandenlange politieke discussie over de taalkwestie (Frans-Nederlands) stemt de senaat op 31 mei 1883 uiteindelijk de derde taalwet (wet Vigne-Cooremans), waardoor middelbaar rijksonderwijs gedeeltelijk vernederlandst.

5 Moniteur Belge. Sénat. Session ordinaire de 1882-1883, p. 145-149. In: Bijvoeg: Loquela: 1 (Meimaand 1883) 4, p. 14.

vermeld wordt, en gij zult wel komen te beseffen dat het niet enkel eene zake van tale en is, van liefhebberij, van blauw- of geel- of domvodderij, maar zake van bestaan voor als dat een christen dietsch herte dierbaar is. Al dat nog iets is, moet dat iets in weerde houden, bewaren, verdedigen, immers de parijsche (d. i. wereldsche) zondvloed komt om al! Enz.

Schrijft dan uwe woorden, elk een, afzonderlijk op den onbeschreven kant van 1/4 blad briefpapier; 't woord in den slinkeren hoek, omhoogewaard, daarbij stemzate, uitsprake geslachte, beteekenis, tijd, plaatse enz. Hebt gij 10, 20, 30 [*woorden en wendingen*] legt ze dan abc wijze, zoo dat gij elk [*woord*] terug vinden kunt. Alzoo heb ik mijnen schat, in eenen cigaarbak geloove ik, naar Prof^f Bormans gezonden alzoo heb ik hem terug ontvangen met 's Prof^s kostelijke aantekeningen.

Om angelsassensch te leeren moet gij met het Engelsch beginnen.⁶

Ontleedkundige woordenboeken in 't [*vlaamsch*] zijn nog te maken.⁷ t groot

..... [p3]

algemeen neêrlandsch woordenboek, dat uitkomt, is op goeden weg.

Plaatsnamen ontleden en uitleggen is 't moeielijkste van al; eerst moet gij de oude schrijfwijze, de oudste liefst van al, achterhalen en oefenen, anders geen uitkomen.

[*Vergelijk*] pater = vader p = v, t = d, in 't latijn. v in vol is aan den zelfden gang onder worpen, te weten p = v, vol = pel = ple- dat te vinden is in ple-re, ple-tus, ple-nus dat is een voorbeeld, zoekt er meer, maar op geen anderen weg.

Maas-eyck is waarschijnlijkst van al de eyk (aan de) Maas; Behringhen zal eertijds Behringaheim geweest zijn = le retranchement des enfants de Behr;⁸ de plaats waar de familie Behr eerst woonde. enz.

.....

6 A. Cuppens vroeg in zijn vorige brief van 16/06/1883: "Welke zijn de beste en bestekoopste boeken om het Angelsaksisch aan te leeren?"

7 A. Cuppens vroeg in zijn vorige brief van 16/06/1883: "Welke zijn de beste en bestekoopste boeken om (...) om goede vlaamsche woorden en goeden zuiveren vlaamsche stijl te leeren gebruiken en krijgen, om de afleidkunde te leeren en de woordontleedkunde?"

8 A. Cuppens, De eerste "t Daghelijngens" en Guido Gezelle. In: 't Daghelijngens in den Oosten: 26 (1910) 1, p. 4 noteerde Cuppens in voetnoot: "In een werk van Prof. Daris zaliger staat eene zeer oude oorkonde aangehaald waar inderdaad Behringaheim geschreven staat."

Mr Dejonkheere, mijn medeonderpastor, is naar Ludicke⁹ komen beëvaarden, hij heeft achter Arthur gevraagd; ik blijve meest thuis.¹⁰

Van Walen sprekende¹¹ dient gij ook de [vlaamsch] limburgsche woorden aan te teekenen die in hunne oude en zeer merkwaardige tale loopen.

..... [p4]

Mijne Kerkhofblommen en ander zulk werk¹² zal ik u in 't korte zenden gratis en tot bewijs van dankbaarheid over uwe gedaan en beloofd werkzaam zijn, ter voordeele der zake die mij onder hare dienaars telt.

Ik hebbe al veel limburgsch, kempensch etc. gelezen, bij niemand en vinde ik zulken diepen inkijk in de tale als bij u. Al zoeken zult gij leeren het minste [woord] of woordendeelken, hoe leelijk ook, eerbiedigen en voor kostelijk achten.

Wat gij eerst ende vooral zoudt moeten doen is zuiver limburgsch schrijven.

ik zende u naastvolgende uwe lijstje terug om afzonderlijk, elk [woord] op een blad te schrijven

Dus gegroet en Arthur Lewyle mijn beste boodschap!

Blijve [ulieden] toegenegen

GuidoGezelle.

.....

- 9 't Daghet in den Oosten: 1(1885) 1, p. 8: "De oudste naam van Luik is Leodicum oppidum. Leodicum is afgeleid van 'liut, liud liod', later liede, lude, lude (= volk) met de adjectiefuitgang: -icus, -ica, -icum. Oppidium betekent 'versterkt heuvelfort of kleine stad'. Leodicum evolueert tot Ludek. De datief Ludike wordt gebruikt als plaatsbepaling en betekent: van of te Ludek. Door syncope, vaak gebruikt in het Limburgs, wordt het 'Luuk' of 'Luik'."
- 10 Cuppens noteerde in zijn [brief van 16/06/1883](#): "Mr Lewylle groet u insgelijks. Volgens men hier verteld heeft moet gij met den Grooten Ommegang alhier in 't Seminarie naar hem gevraagd hebben."
- 11 Gezelle schreef 'Walen' en 'sprekende' aan elkaar en schreef er later een schuine streep (/) tussen om aan te geven dat het om twee afzonderlijke woorden gaat.
- 12 G. Gezelle, *Volledige dichtwerken*. Leuven: K. Fonteyn. Vanaf dl. 2 ook bij J. de Meester te Roeselare. In 1878: *Dichtoefeningen* (2e ed.); *Kerkhofblommen* (4e ed.), 1879: *Gedichten, gezangen en gebeden* (2e ed.), 1880: *Liederen, eerdichten et reliqua* (1e ed.).

P. S. Zendt mij op een briefkaart¹³ a. u. b. of peddemook oo gelijk in rook is of o gelijk in kool, kolen. Is peddemook¹⁴ puiderek,¹⁵ ova etc. ranarum¹⁶

.....

- 13 Het is Jacob Lenaerts die een [briefkaart op 20/06/1883](#) met de nodige antwoorden naar G. Gezelle stuurt.
- 14 1ste Woordezange in: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 1, p. 2: "Paddemoek, den. Vorsch, kikker, puid. Te Weert en om. Uitspraak *paddemook*. Meervoud twee *paddemeuk*, verkleind *paddemeuksken*".
- 15 Kikkerdril.
- 16 Vertaling (Latijn): vrucht of zaad van kikkers: eieren van kikkers.

Briefbeschrijving

Verzender	Gezelle, Guido
Ontvanger	[Cuppens, August]
Ontvanger	[Lenaerts, Leonard Willem Jakob]
Verzendingsplaats	Kortrijk (Kortrijk)
Annotatie	T.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de publicatie in 't Daghet in den Oosten (1910) en andere correspondentie: brief is antwoord op brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van 16/06/1883 (nr. 5340) en is geschreven voor de volgende brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van 22/06/1883 (nr. 5342); tweede adressant gereconstrueerd op basis van de publicatie: volgens publicatie schreef Cuppens zijn eerste brief aan Guido Gezelle samen met Leonard Willem Jakob Lenaerts en is de brief ook aan hem en andere studenten gericht.
Annotatie	T.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de publicatie in 't Daghet in den Oosten (1910) en andere correspondentie: brief is antwoord op brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van 16/06/1883 (nr. 5340) en is geschreven voor de volgende brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van 22/06/1883 (nr. 5342); tweede adressant gereconstrueerd op basis van de publicatie: volgens publicatie schreef Cuppens zijn eerste brief aan Guido Gezelle samen met Leonard Willem Jakob Lenaerts en is de brief ook aan hem en andere studenten gericht.
Gepubliceerd in	Brieven van, aan en over Gezelle II, 177-179 (147b); Guido Gezelle en de jonge Limburgers / door August Cuppens. - In: Dietsche warande en Belfort. - Jrg.1 (1900), p.144; De eerste "'t Daghetjongens" en Guido Gezelle. / door August Cuppens. - In: 't Daghet in den Oosten. - Jrg. 26 (1910) nr.1, p.3-5

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 208 mm x 134 mm papier, wit, rechthoekig geruit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
--------	--

Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	eerste helft tekst op zijde 1 in marge aangestreept
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan de Limburgsche Gilde ; idem rechts: [Juni 1883 ?] (inkt, beide hand P.A.) ; op zijde 1 linksboven: (1) (potlood, onbekende hand)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	8593
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.17001

Inhoud

Incipit	Over 25 jaar heb ik gedaan wat gy komt
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	Kortrijk, Guido Gezelle aan [August Cuppens en Leonard Willem Jakob Lenaerts]
Editeur	Miet Hubrechts
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
